

9^{dik} szám. Minden szombaton megjelenik két egész íven, vagy 24 ívnagyságu hasábon.

KASSÁN, Februar. 26^{kán} 1848.

Félévre előfizetés 6 fr., bérmentesítve, borítékban, s czímmel 7 fr. 12 kr. p. p.

1^{so} Év.

Bethlen Gábor.

Bethlen Gábor egy régi híres felső magyarországi, de Erdélyben is nagy jószágokkal bíró nemzetségből származott, melynek törzsatyja sz.

István testvére Saroltának második férjének dédunokája volt, kinek két fia Olivár és Péter, két ágra osztá a bethleni nemzetséget. Péter az iktari, Olivár a bethleni Bethlenek törzsökévé lett a 15. század első éveiben. Az iktari nemzetségből, mely protestáns vallásra tért, született Gábor. Báthory Zsigmond és Gábor ország-lása alatt Erdélyben az ott kiűtött nyugtalanok alatt oly szerepet játszott, melly által sok barátokat szerzett s magát a törökök segéd-mével October 23-dikán 1613 kolosvári gyűlésen erdélyi fejedelemmé választatta, midőn Austria, akkor viszálykodások által hátráltatva, igényeit nem valósíthatá. Politikus előny s hítesorsosainak ügyei Chehbonban II. Ferdinándnál az ellene feltámadt rendek ellen ajánlatokat tettek vele. De mivel Bethlen Gábornak fegyveres ereje el nem fogadtatott, tehát még veszélyesebb kockára indította magát, t. i. a cseh és morva rendekkel szövetségre lépni (1619). Az általa összehívott országgyűlés Magyarország királyának akarta őt kikiáltani, a mit ő megakadályozott. Novemberben Bécsset fenyegette, nem azért hogy a várost megtáborolja, hanem hogy Dampierre és Bucquoi császári hadvezéreket elválasztó ütközetre kényszerítse, de melynek ezek kitértek. Augustus 25-dikén 1620 Magyarország királyának választotta magát ugyan, de nem lehetett arra bírni, hogy megis koronáztassa magát. Ausztriának hadseregsége, kivált a fejez hegyeni ütközet Chehbonban (Nov. 8-kán 1621), békealkudozásokra indítá őt, de melyeket nem sokára félbeszakasztott s újra elkezdett,

a mint a szerencse kedvezett neki, mig végre Nikolsburgban Jan. 26-dikán 1622 valósággal a béke megkötetett. Bethlen mintegy 50,000 forintot fizetett kárpótlékul, a királyi czímról lemondott, s mind ezért 7 magyar vármegye s Op-

mintegy 70,000 magyar, tatár és török harczossal pusztitva csapott be Morvába Mindazáltal Május 8-dikán 1624 uj béke kötöttett a nikolsburgi alapján. Nem teljesített békeföltétele ürügy alatt s fölizgatva Keresztely dán és Károly angol király s mások által ujra táborba szállott (1626) Mansfeld gróffal, kit utközben desszauhi hidnál (Apr. 25.) Wallenstein megvert s nagyobb erővel Bethlen ellen fordult, ki az őt fenyegető nagyobb erőnek csel által kitért. Uj béke valósult ismét Ausztriával Decemb. 28-dikán 1627, melyet Bethlen Lőcsén erősített meg.

Bethlen Gábor Károlyi Susánna első nejeinek halála által özvegyiségre jutván, megkérte 1625. II. Ferdinand ifjabb leányát, Caeciliát, szoros frigyét ajánlván az osztrák háznak; megtagadó választ kapva, nőül vette 1626 Brandenburgi Katalint, mely fejedelmi házzal összeköttetése harmadszor is heboyolította őt a harmincz éves háborúba.

Januáriusban 1629 betegségbe esvén, ugyanez év Novemb. 15-kén meghalálozott, nejét Katalint II. Ferdinand császár ótalmába ajánlván. Egyébiránt végrendelete végrehajtójának a török szultánt tette s mind ennek, mind III. Ferdinand római királynak 40,000 aranyat s egy egy drágán fölkészített paripát hagyott.

Bethlen Gábor.

peln és Ratibor sléziai herczegségek átengedése ígértetett neki, azonfelül német birodalmi herczegségre emeltetett. De midőn ez ígéretek teljesítését nem mingyárt látta, Augustusban 1623

Fleuranges és Saint-André, egymással beszélgetés közben Helvetius bölcsészeti tanainak tetteit kezdék alkalmazni saját magány ügyeikre. — Hogy annál kéjelmesebben kiserhessék egy-

Amélie ***,
a „Revue de Paris“ után
Károlyi András.

(Folytatása.)

IV.

A városnak Marais nevezetű negyedében sétalva

más okoskodásait, lassudan lépdelenek előre. A báró gyalázta épen nem férfias bátortalanságát és rossz kedvét barátjának, s őt oly kedvező helyzetbe vélte lenni, hogy semmi újabb bárminő esemény — ha kissé segíteni is akar magán — szerencsésjét meg nem gátolhatja. Hogy ezen mérész állítást kellőleg próbákkal is támogathassa Saint-André, kezeit a lovag vállaira tévé az utcza közepén megállottak. Épen e pontban Fleuranges égfelé emelvén szeméit, egy a negyedik emeletben levő ablakból szép fejdíszsel ékes egy fiatal leányt pillant meg, ki siránkozva felindult kedéllyel egy levelet szaggatva szét. — Ugyan ekkor kezdék lanyhán körülrepdesni a két beszélőt a tépelt papírnak kis darabkái. Egy kis töredék a báró vállaira szállott — Fleuranges elkapván azt, mellény zsebébe rejté el. A divatvarrónő, ki ezt nézdelé, kezde mosolygani egyszersmind elpirulván arczai, — a lovag gondolkozó lett, Saint-André pedig beszédjének fonát veszté.

— Lássá ön, mond Fleuranges: inhol azon közbenjött akadály, mely meg fogja gátolni szerencsémét. E leány igen szép, és én bármibe kerüljön is föllépelek hozzá.

— Ön egy balga lélek fölkiált a báró: ki philosophikai mutogatásait sajnálgatá. Önnel nem is lehet komolyan szólni. Menjen a pokolba!

Erre Saint-André mélyen huzván szeméire kalapját nagy léptekkel elballagott. Fleuranges pedig arra mit sem ügyelve, merengve állott meg. — Első gondolja volt a levéltöredéket vizsgálni meg. — Azon csak e három szavakra talált — „Hálátlan! én...soha.“ — Az irás nőkéztől volt, nem épen formátlan, az orthograph ellen sem voltak hibák. — De mit jelenthet a fél kifejezés? — Lenne az „Hálátlan! inkább szeretlek most mint soha!“ vagy inkább „En nem foglak látni soha.“ vagy mivel az utolsó szó épen szélire esett a levelnek, mely nagyobb papírra látszott írva lenni — lehető hogy e szavak valának: „Hálátlan! Megtiltom — — hogy engem ne láss többé soha. — Szívemből örökre kizárlak és soha. Gyűlöllek és megismerem hogy nem kellett volna téged szeretnem soha.“ Ezen két utolsó fordítási változatok megnyerék Fleuranges-nak tetszését, és elmellőzvé az elsőt azokat el is fogadta.

E szegény leány nyilván kedvese által csatlott meg. Kíváncsi lévén közelebről értesülve lenni, a részére leküldött mosolyt a napnak azon sugarához hasonlítá, mely magának a viharos fellegekhez is keresztül utat tör. A lovag még más hasonlatokba is bocsátkozott, alabastrom karjait s a hónál fehérebb nyakát emlegeté, hajzata mint az ében, szája kissé nagy de finom gyöngy sorokkal ékesítve, — és midőn hasonlatainak végére ért, — elismérte sajtó sérelmeit, miknek eleinte mélységét annyira nem érezte.

— Oh egek! inhol még szerelembe esem! Hova kell lennem? én, ki sem találékony, sem vállalkozó, sem pedig szenvedélyes nem vagyok, mint Saint-André, — én kinek semmi nem fog sikerülni soha.

A lovag azonnal igen egyszerű módot gondolt ki a kapuőrrel beszélhetni, oda nyujtván neki egy lajosaranyat. Értesítve lón, hogy a negyedik emeletbe szállásoló divatvarró leánynak neve Jeanette, egyedüli magányban él, csupán kézi munkája végett jár ki a városra — és hogy tövarrást szépet tesz, különösen az üngeket a legutolsó divat szeriánt. Fleuranges felhatott valahogy a negyedik emeletbe, néhány pár üngek iránt rendelkezését meg teendő, — szegénypir futotta el arczát, hogy e nyomorult eszközhöz kelle folyamodni s hirtelen kopogtat, — s az ajtót mennyitja a leány. — Könnyeinek már semmijelei nem mutatkoztak s a tekintélynek egy neme látszott átlehelni egész valóján.

— Mit parancsol uraságod, mond a leány.

— Kedves gyermekem, jövök önt kérni egynehány üngek varrására. De ez csak ürügy, — forróan vágytam látni önt, és önnel beszélni egy két pillanatra. Valyon téhetem e azt a nélkül hogy neheztelését vonjam magamra.

— Legkevesbé sincs okom neheztelni ura-

ságodra, mivel úgy hiszen nincs is szándéka engem megbántani. — Kérem tessék leülni, egyszersmind engedelmet kérek hogy ismét munkáimhoz fogok.

Mlle Jeanette egy széket hozván el, ismét a tőhöz nyúlt. —

— Csak az elébb láttam az ablaknál. Ön sírt eltépdelvén egy levelet, — ezen papiroknak egyik darabján e szavakat olvasám. „Hálátlan önt nem fogom látni többé soha.“ Abból következtetem, hogy önt megcsalta kedvese, szép volt ön a svánakozásig, és keservei meglágyíták keblemet. — A nélkül hogy tudám, mit cselekszem, ime azon szándékkal jöttem föl, hogy történetei és bajai felől tudakozódjam és ha lehet vigasztalást is nyujtsak, — inhol itt vagyok mellette és előhozni többet mást nem tudok.

— Uram felele Jeanette egy dologra épen nem gondolt, arra t. i. hogy a levelet elszaggattam, következőleg nem is küldhetém azt el kedvesemnek, mit ön olvasott.

— Mit sem tesz. Hálátlannak nevezé, önt tehát meg csalta.

— Elhagyst engemet. Hat holnap óta szerettük egymást. — Lyon-nak egyik selyem gyárában az első kalmár legény helyet vala megnyerendő, és elutazta előtt engem nőül veendő. Megnyerte a helyet de nélkülem ment el.

— A hitszegő! Nemde nagyok a miatt keservei — édes barátném el kell őt felejtteni.

— Épen azt cselekszem uram, de vagynak pillanatok, midőn ismét és ismét rá gondolok, és szánakozom.

— Szegény gyermek! minő korban lehet ön?

— Tizenhat éves.

— Gyönyörű életkor? Kérem engedje nekem át a kis hitszegő kalmárlegény helyét.

— Lehetetlen uram: nekem férjhez kell hozzá mennem, kegyed pedig nőül nem vehet el engem.

— Igaza van. Erre nincs mit felelnem. Ön eszélyesen cselekszik, és én boldogtalan leszek. Ez éjjel szemem sem fogom behunyni.

— Való lehetne az uram? —

— Az bizonyos. En úgy szeretem önt, mint-ha nőül venném, bár jól tudom is hogy az lehetetlen. Ah! azon felette bánkodom, hogy önt kelle látnom! —

— És én majd kétségbe esem e bánkodásain — de mást nincs mit tennem?

— Épen semmit. Isten hozzád Jeanette — de még is vagy hat pár ünget készítsen ön nekem.

Fleuranges az egész napot Jeanette — utáni sohajtozásban tölté el. Ez alkalommal legkissebb álgöngéd érzet vagy pénzgazdaság szülte kételmek nem zavarván gerjedelmeit, azoknak szívének egészen át engedé. Egy kis maradványa a haragnak Amélie *** ellen nevelte buzgalmat, hozzájárulván még kéjvonzalmihoz a megbosszulási örömlévezet. Mint előre gyanítá egész éjjel mit sem alhatott. Saint-André, ki a tegnapi kalandra már nem gondolt többé, látván Fleurangesnak nagy zavarodását, kérdezé mi lenne a baja. —

— Ah! kedves barátom felele a lovag, én láttam őt — imádásra méltó, jó, nyájas, de fájdalom! sokkal okosabb mint sem hogy szeressen.

— Az majd megjön. Egy kis türelem. De mi az újság? Mit mondott ön nékie?

— Hogy száimorra vagy hat pár ünget készítené.

— Üngeket! — Örökösnoje egy milliommak.

— Igaz egy örökösnoőrül van szó! de én Jeanette-t gondolám.

Fleuranges meg magyarázá, ki lenne az a Jeanette, és legkevesbé sem halgatván meghitt barátjának ellenvetésire, esdeklétt előtte jelelné ki az eszközöket, mik által a fiatal leány tetszését megnyerje.

— Ugyan nagy főtöresbe is kerül, mond Saint-André egy divatvarrónő tetszését megnyerni!

— Elviendi ön a színházba, azután egy kis estelire szállásán megtartja, — Champagne-i pezsgővel földidámitandja — és önt nem fogja oda hagyni, csak másnap reggel. Ez az orvosi rendellet.

— Igen — az ügyes és szenvedélyes emberek részökre, mint a millyen ön — de én reszügyetlen, hogyan eszközöljem. — En azonnal lábaihoz fogok esni mint egy bohó. Ah! most értem már az én nagy gyengeségemet és önnek felsőségét.

A lovag egy szönyegre keveredve gyakran földhöz üté fejét e szavakat többször ismételve.

— Ha rá gondolok, hogy Jeanette-nak helyettem Saint-André tudna ám tetszeni! — —

Egy örültéhez hasonló vonaglások, — a szobában többszöri keringések, és más a szerelmi vakindulatnak jelenségei után, látván az éjjel közeledni, futott egyenesen a fiatal leányhoz. — A lovag magát Jeanette lábaihoz veté. Önem vezeté a színházba, sem meg nem hívá magához estelire, — hanem szállására hozatván az estelit, — csak akkor vált meg tőle midőn a nap feljött — mi ugyan egyre megy — Fleuranges mindjárt az első pillanatot arra fordítá, hogy megítélje, — valyon a mesterfogásokat és csel-szövényeket ugyan azon siker fogná e koronázni — minőt enegyügyűségre létre hozott, — és valyon — Saint-André talaposan tekintve, lehet e egyénekné nézni, egy hideg számolólnál. —

A mi hősnök épen semmi titkot nem csinált Jeanette-el való szövetségéből. — Majd mindig mellette — — esténként őt a Favart-színház rácsos páholyaiba vezette. — A marquis házánál őt nem leheté többé látni, és vágytársai nem szüntek meg mintegy győzelmi triumph-al hütelenséget kiabálni. Saint-André, ki barátját Amélie *** elmejéből már egészen számüztötnékné véle — régi reményeihez ismét visszatért. — Ujabb álhajzatot vásárolt magának, és udarlásait is szorgalmasan ismételé. — M. de Béville a divatvarrónőkrül megvetőleg nyilatkozott — midőn gróf Noyon nagyon alkalmilag egyelőre betanult szavakkal az álhatatlanság hibáit fejtegeté.

A szép Amélie *** mindig nagy gondal kísérté a divatot. Mihezképpst a pirosítót is szokta használni s az akkoriban nagyon illedelmes és szépséget emelő arczpettyeket sem mulasztván el. — Mily igen meg voltak lepve imádói, midőn egy estén egész halaványan közöttük megjelen, sem pirosság, sem pettyek arczain. — Ez nem leheté más csak feledékenység. — M. de Noyon figyelmezteté Amélie ***-t e nagy hiány irányt, — de válaszul csak egy megvető tekintetet kapott; M. de Béville hogy vágytársának ezen sorsára ne jusson kijelenté, hogy az arczfestés előtte borzalmas egy dolog: mire Amélie *** egy szánakozó pillantással csak vállait vontá. Saint-André előrelátóbb mint a többi, szinlelte mintha semmi változást észre nem vett volna. — Az estély is elmúlt a nélkül hogy száját szolasra nyitotta. A legmélyebb bánkodó komolyság ilte arczvonalmait és uralkodni látszott egész valóján. Nem volt mód csak egy szót is belőle kivehetni, és a követelők, kik már már a szerény lovag utódainak reménylék lenni magukat, egészen levertve vonulának vissza. Kik is eltávozva, miután a nagy-néne kézimunkáját térdire bocsátá:

— Kedves leányom mond ő: lehet e kitudni milly újabb szeszélyes képzelgés járja át fejedet? — Mernék fogadni, hogy ez a lovag hűtlensége feletti bánkodás.

— Igen madame, a felett aggódóm a boszszankodom, — bármit mondjon is ön felőlem.

— Még csak ez hiányzott! de legalább ez lesz az utolsó.

— Magam sem tudom Madame.

— A lovag igen helyesen cselekedett. Őszintén jóváhagyom tettét. Egy furcsa divatvarró hölgyel találkoztván — ki hozzá együgyű szeretettel ragaszkodik, — nem csoda ha téged kinevet. — Valóban különösen örülök rajta. Te holt-nak híven, sirattad őt, — mint szerelmissel megvetőleg bánál, — hogy most mint álhatatlan után sopánkodol, — azt tenni jogod van.

— Édes nagy-néném fölkiált Amélie *** könnyek csordulván ki szeméből, tőkéletes igaza van hogy engem balga és nevétségesnek talál; én nem tudom, miért is létezik bennem oly valami, mi illyesnek lennem kényszerít. M. de Fleuranges nekem tetszik, én akarnám is hogy

ferjem legyen, de mihelyest látom, lehetetlen kimélettel szólanom hozzá. — En érzem eléggé menyire gyűlöletes és kárhuzatos e magam viselete, sokszor közel vagyok a kétségbe-eséshez, de mint látom e világon semmi többé meg nem változtat. Ah! nagy Isten be szerencsétlen vagyok! —

(Folytatása következik)

Vadászkaland.

Posontól kezdve honunk felvidékén keresztül húzódnak el csaknem kördeden a Kárpátok bércei, körülövezve lejtőségeik s töveik rengeteg erdővel és szemet üdítő legbujább növényzettel; a heglánczolatok közbe közbe — mint Szepeségen — egekig nyúló, ormaikon örökös hóval s jégsikamokkal fódott sziklatömegeket képezve, véghetlen vadonság képét mutatják; kivált telben minden pusztá s kihalt, s a körös-körül néző szem hőtéreknel s a számtalan fáknak fejrre jegeresztett gallyaikat egyebet nem lát.

Ezen bércek tövei csak gyéren népesítvők s csak ritkán vesz észre a szem oly helyet, melly emberek ott létezésükre mutatna. Délnek fekvő oldalain itt ott megpillant ugyan az ember egy az erdő zöldébe csendesen s titkon elrejtezett falucskát, melynek fénylő fejr házai templomtoronyokkal kikitünnek a homályos erdőség kebléből, mint pusztában a gyepsziget, s az éjszakoldalon is rábukik ugyan a vándor néhol egyes vityillójára a szénégetőknek vagy favágóknak.

A tájék vadállatai az emberek megtelepedése által kiszorítottak a rónákról s vadászat kedvelők által a bércek közé riasztattak el, hol a rengetegek sötét magánya ritkán háborított menhelyt szolgáltat nekik. Itt, feneketlen mélyedésekben s völgyekben, hová emberi láb még nem lépett, tartozkodnak a fekete medve, farkas, őzek és szarvasok, s egész sereg rókák törnek ki néha a sűrűségekből s ragadozása indulnak el a vidéken fekvő békés falukba s majorokba, hol a barányokat és szárnyas állatokat megdézsmálják.

A kárpát bércekbeni vándorlásom egyik napján, kedvem jöven vadászathoz, kirándultam ezen hegységek egyikébe. Sok óráig csak magam egyedül kovályogtam be fegyveremmel a gyönyörű vadont, s a homályos néma erdőt; még kutyámat is az erdei lakosok egyik konyhájában hagytam. A nap igen tiszta volt. Csak este felé, midőn ismét szállásomrai visszatérés jutott eszembe, elhomályosult hirtelen az ég, s oly köd által vevém észre magamat körülfogva, mely miatt tíz lépésre sem láthattam. Tíz perc alatt egészen eltévesztém az irányt, mellyen hazá felé utamat kellett volna vennem. Ösvény után kémlelődtem, minden utamba eső szikla kinyúlásra felmásztam, azon reményben, hogy arról valamely ismeretes tájponot, melly után utamat irányozhatnám, talán felföldözendek; de mind hiában, a köd sűrűsége meghiusította minden fáradságomat, s mindig jobban s jobban hitetém el magammal, hogy a hegység s erdőben tökéletesen eltévedtem.

Azt ugyan átláttam, hogy helyzetem nem igen kecsgetető, sőt lassankint mindenféle szomorú gondolatok s rémletek támadtak bennem. Az est nagy léptekkel közelgett s előttem bizonyos volt, hogy, ha nem találok meg hirtelen a visznyomot, kénytelen leszek az éjlet heggyek közt tölteni. Öltözetem könnyű volt, s fenn a hegyeni éj nem igen meleg; már is jó hűvös volt, a mellé rendkívüli étvágyát kezdék érezni vacsora után, mit a hideg lég ezen magasságban még jobban fölízgatott. „Azonban mint látom,“ gondolám magamban; midőn szememeit a körülem fekvő vigas nélküli erdőtévegen végig jártattam, „ha vacsorára kerül a dolog, nem igen az én évéséről, hanem az én megévéséről lesz a szó. Ha itt elalszom, fölébredésemkor arra tarthatom készen magamat, hogy vagy egy medve lábujjaimat fogja rágszálni.“

Mind a mellett bátran lépdeltem előre, azon reményben, hogy a ködfelleg ismét elfog oszlani. De nagyon csalatkoztam, a gőz nem oszlott a hegyekről. Ide s tova járkáltam az erdőben, s

csak egy dolog felől voltam bizonyos: hogy tévegemből ki nem vergődtem.

Az alkony már most beállott, fölöttem az esti árnyak sebesen vonultak össze, s átláttam, hogy a hazatérés minden reményéről le kell mondanom. Ez okból valami alkalmas éjeli nyughelyről kezdettem gondoskodni. Első gondolatom volt, egy fára felmászni s úgy tenni magamat bátorságba a vad állatok ellen; de a most feltámadni kezdő hideg szél egy kevesebb kényelmesebb fekhely fölkeresését sugallá. S nem is tartott soká, midőn egy keskeny, sziklás völgytorkot felföldöztem, mely körül fák nem voltak s elég mély volt, hogy engem a szél ellen általmazzon; a kövek sűrű és zöld, ezen hegyekben bőven találató mohhal voltak bevonva; körül egész rakás száraz falevelek heverték, eltökélém tehát magamat, itt tüzet csinálni s meghálásra készülteket tenni.

Puskám segedelmével szerencsésen meg is gyújtottam egy nagy rakás száraz leveleket s fenyőgallyakat s nem sokára magasra lobogott fel a láng fénye körülem, melly a vad állatok ellenséges közeledésétől megóttalmazni látszott. Még nem volt egészen sötét; a nap ugyan leáldozott, az esti szürkület is bágyadt fényével elűnt; de a hold, kissé alant nyugat felé, az égen úszott, s a hegyet beburkoló gőzfényen át, még mindig annyi világosságot adott, hogy környékem egy részén, noha csak homályos s bizonytalan megvilágításban végig tekinthettem. A mindig erősebben fuvó szél által a köd lassankint ritkulni s oszladozni látszott; a hold körül finom gőzökből egy csodálatos udvar képeződött — szivárvány színékből egy csillogó gyűrű a terjedelmes ég láthatárán. Lassankint tűnedezni kezdett a pompás tűnemény, a hold leszállott, s a fekete rengeteg mély sötétségét egyedül csak lobogó tüzem vörhenyes lángjai világították meg.

A mai nap minden fáradaim ellenére is még nem voltam álmos; nem azért, hogy vérszót tartsak: messze fellobogó tüzem s megtöltött fegyverem ragadozó állatok ellen elégséges bátorságot nyújtottak; hanem az éj, a magány s vadon, ellenálhatlan benyomást gyakoroltak felettem. A lángfény hollófelete sötétség tengerének közepette szemszuró, veres fénycsíkokat vetett a kőszirtre és sűrű erdőtömegekre; hirteleni szélrohánások néha néha sűrű füstfelleglet keringve hajtottak végig a völgyszorulaton, s midőn ezen nagy füstgöngyölegek, egy a más után, az ég felé hömpölyögtek fel; úgy tetszett: mintha a vadon sötét árnyaiban félelmes, különös óriásalakok suhannának el. En folyvást nagy gallyakat raktam a tűzrakásra: az idő hűvösebb lett s álmosodni kezdtem; de még sem akartam ezen félelmes sivatagban elaludni. Ülve maradtam tehát s az éjeli szél üvöltését halgattam, mint a recsegő fenyőfák sudarain zúgott el, s minden pillanatban azt képzeltem, hogy tova farkasordítás hangzik vele hozzám; azonban eddig még egy hegylakos sem bátorkodott magányomat háborgatni.

Mindig álmosabb lettem: azonfelül eddigi háborítatlan állapotom által bátorságban véltem magamat, helyhezve, s azért föltevém magamban, hogy kissé aludjak, melly okból annyi fát raktam fel tüzemre, hogy az több óráig éghetett; tűz felé fordítván tehát lábaimat a völgytork földén heverő mohlepte kövekre ledültem s az éjeli lég érezhető hidege s helyzetem félelmes magánya daczára is kevés idő múlva mély álomba merültem. Így ágyazva, bátran számolhat az ember arra, hogy álmok által meglátogatattik; mik, még mielőtt jól elaludtam, nálam is megjelentek. Eleinte, midőn szempilláim nehezdedni kezdettek, szememeit az erdő fölibe elhőmpölygő füstfellegek által képezett kőbörgő árnyakra meresztém, mellyeket nekem a sürgő álomképzeleni, külérzékeim elenyészülő világosságával s különböztető erejével, nem sokára ezernyi fekete, óriási kölykeikkel a facsúcsok fölött elbukfenező medveszörnyekké változtatott el. Végre álmodni kezdém, hogy az erdőben járkálók, hol minden fa mögött egy ugrásra kész hiúz leszködik, s puskám — mint az álmokban majd min-

dig megtörténik, nem akart elsülni; bár menyszer próbáltam is azt elcsattantani. Egyszer egy hegy ormát akartam megmászni, de minden lépten hátra csusztam; — majd aztán a csúcson állottam, hol egy felhő huzódván el, magával sodrott el; mint valami légbalomban egy ragadtattam el, s a vidékre néztem le, mely mint egy erdőkből, legelők és mezőkből s helységekben álló nagy sakktabla mélyen feküdt alattam, míg egyszerre szétszakadván a felhő, az égből egy nagy vízbe rohamtam le!

Ezen pillanatban fölébredtem; — első érzésem kézzel lábali birkozás volt valamivel, mi megragadtott; egy perc alatt erőszakosan elhömpölygetttem, s a legközelebbi pillanatban olly ütést kaptam, melly eszméletemtől majd megfosztott. Egy perczig bizonyosan tartott, míg tisztán átláttam, hogy ébren vagyok. Körül néztem. Semmit sem lehetett látni, sűrű sötétség uralkodott körülem. Mindig úgy látszott, mint ha azon helyről, hol lefeküdtem aludni, erőszakosan elhurczoltattam volna; pedig közelemben semmi vad állat mozgását sem nem hallottam, sem nem éreztem. Zavartan tekingettem körül, s a sűrű sötétségen áthatni törekedtem, egyszerre, midőn föl felé pillantottam, fölöttem különös világosságot vettem észre; olyannak látszott, mint égen a nyilás, mellyen héborkorban egy gyöngy, veres fény csillog át. Fölemelkedvén a földről, előre haladni próbáltam, de mily nagy volt bámulásom, midőn magam előtt egy függélyes sziklafalat látok. Ismét a világosságnak emeltem szememet s most nem sokára átláttam, hogy egy mély sziklahasadék fenekén vagyok, s hogy a világfény keskeny hasadékon esik le felülről. A veres, lobogó fény egyedül saját tüzeimből származhatott, és sötét bőrtönöm további megvizsgálása s azon zuzások után, mellyeket testemnek több helyén érezni kezdém; világos lett előttem, hogy álomban a feül lévő nyíláson kellett ezen sötét üregbe lecsnem.

S ugy is volt. A völgytorkot vagy mélyedést, melyben éjeli fektanyámat felütöttem, két nagy sziklatömeg képezte, mellyek valami természettrázkodás által úgy látszottak összehányatva, hogy most egy mély, keskeny tátványt, fenn egymáshoz támasztván függélyes falaikat, képeztek. Fenn a hosszú keskeny repedések oly tömött és szilárd rostú mohhal voltak benőve, hogy ezen takaró egy ember súlyát elbirta. Kárpátok közt számtalan ilyen hely találatik. Epen egy ily helyen raktam meg én is tüzeimet s lefeküdtem, nem sejdítvén, hogy lágy mohfekhelyem csak egy mély földtorkolatnak csalékony takaróul szolgál. Vallyon a tűz átégett e a mohon s azon száraz fadarabokra is kapott, mellyek eleinte a hasadék fölött összehalmazódván, a rajta növény mohrétegnek tarcsúl szolgáltak, vagy a moh lassankint testem sulya nyomásának engedett, azt soha ki nem puhathattam. Elég az hozzá, hogy beszakadt s én lezuhantam.

Ujlag szememeit dörgöltem meg; összezúzott csontjaimat s fájós csuklóimat tapingattam meg; sebem nem volt, de sok fájós helyem. A barlang allja száraz levelekkel, porhanyós földel s mindenféle omladékkal volt befödve, mi esésem hevéit enyhítette. Különben koponyámat bizonyosan szétszúzom a köveken, mivel legalább is tizenyoloz — húsz láb mélységbe zuhantam le. Jobbra balra körültaogatództam s azt találtam, hogy kiterjesztett két karommal az üreg két oldalát elérhetem. Ezen sötétségben lépdeltem lassan s vigyázva a keskeny folyosón végig; azon reményben, hogy valahol a sziklafalban valami ugralékot találok, mellyen felmászhatnék; de a falak függélyesen meredek és simák voltak; keresgélő markom semmire sem talált, mely képessé fehetett volna, a föld fölibe csak egy lábnyira is felkapaszkodhatnom. Miután így négy öt lábnyira tovább tapogatódtam, észrehevém, hogy a falak összezáródtak s minden további előbbre menésnek itt vége van. Visszafordultam s az üreg más vége felé keresgéltem szabadulást; mindennél is inkább meredeken és simán emelkedtek itt is föl a falak, hogy sem legkisebb reményem is lehetett volna azokon felmászni. Ezen végen is

ujra összeroszobult a tér, s most már láttam, hogy a barlangot egész terjedelmében bejártam.

Most megállapodék, s lassankint mindenféle félelmes sejtelmek kezdtek szorongatni. Azon gondolat, e borzasztó üregben az iszonyatos éhhalál által elveszni, irtózatossá erővel villant át agyamon; de egy percnyi meg-gondolás, s újra visszanyerém elmém nyugalmát.

„Miért nem inkább a nappalt bevárni,“ gondolám magamban: „mielőtt elveszettnek tartsam magamat, mily könnyen rejthet kebelében valami szabadulási módot ezen mély sötétség.“

Epen mély gondolatokba merültem különös helyzetem fölött, midőn egyszerre valami hozzám közelgő által merengésből kiragadtattam; legközelebbi pillanatban szemembe tünt egy pár tüzes szemgolyó, melyek az üreg más végéből felém világoltak. Meglátásuk jéggé altatta meg véremet! Hajam felborzadt; hideg izzadság pergett le végig homlokomon s elfásulva állottam helyemen. Ha világokkal birtam volna, ezen pillanatban mind oda adom azokat a legkisebb szabadulási reményért! Szélhűdve ijedéstől, melybe amaz rá nézés ejtett, nem voltam képes szememet róla elfordítani, hanem meredt szemekkel, szélhűdött tagokkal s elbódult érzékekkel állottam ott lezövekelve, mert valami ragadozó állat villogó szemei rám merengtek, melynek ugrását és vérszomjas karomait s fogait minden pillanatban magamra várhattam. Mily soká álhattam így pánettegéstől elnyomva, magam sem tudom; de szakadatlanul forogtak s villogtak rettentő tűzzel azon szemgolyók, s valóban, a legmerészebb, álhatatosabb szív is ily jelenet előtt a legnagyobb sötétségben s magányos üregben, minden ellenállási vagy menekülési módoktól megfosztva, a félelem és borzadástól remegett volna. Hogy tehát veszélyemet egy szóval kifejezzem: én

Vadászkaland.

Iső szám. Felfordított hajó alaku kalap (1738).

2dik szám. Vitorlakalap (1786).

farkas gödörben voltam.

A farkas s én folyvást egymásra meresztettük szemünket; de szerencsére nem mozdult meg. Néhány percz mulva ismét visszanyerém lélekéberségemet. Mit csináljak most? ez volt első gondolatom. El nem illanhattam; tehát ő vagy én. Egyebem egy nagy, hegyes s éles késemmel nem volt, melyet azért vittem el magammal, hogy vele a gallyakat s csepőteket vagdaljam le a sűrűségben; s alig gondolkoztam egy perczig, rögtön ki is húztam zsebemből, s megmarkolván erősen, a szörnyet megrohanni készültem. Ez a kétségbeesés tette volt; de — hát nem lenne okosabb, bevárni; míg a farkas ugrik nekem? Most távolságot kezdém mérgetni s ellenem állását vizsgálatni. A farkas nem mozdult helyéből s az üreg más végének földén látszott guggolni. Mialatt még így fontolgtatva állottam, lassankint csodálkozni kezdtem, hogy oly sokára halogatja megtámadásomat. — Több percz mult el már, mióta hatalmában voltam, s eddig egyebet nem csinált, hanem csak haragos szemeit meresztette rám. Vallyon nem fog e még tovább is ily nyugottan maradni? — Most hirtelen eszembe jutott azon közönségesen elterjedt hit, hogy a farkas, a mely vad és dühös is némelykor: még is, ha megriasztatik, pulya marad s minden bátorságát elveszti. Ezen gondolat reménységáért lövelt szívembe. Erre nézve, mostanra szándékolt megtámadásomat elhalasztottam, s csak nagyobb higgadsággal s bizalommal méregettem a farkast. Ott feküdt a földön; szemei még mindig zöld villámokkal szikráztak a szurokfekete üregében; de nekem most úgy látszott, mint ha ezen vad tüzkerekek folyvásti szikrázásában valami félelmet látnék kiremegni. Minél élesebben néztem rá, annál jobban érzem önbizalmam föléledését. — Mind a mellett vigyáztam magamra, eltökélve lévén: hogy ha csakugyan kedve jöne rám ütni, legalább életemet drágán fogom eladni. (Vége következik)

Válogatott darabok a divattörténelemből egy század óta.

A hölgyek XVI. Lajos uralkodása alatt.

Tudjuk: hogy Páris, ezen világáros a di-

a látszatos udvariasság s látszatos öltözék közt mülk el? Azonban ne csalódjunk, — midőn a

get adtak neki, két oldalról végig le levén csipkézve. Jobbra, balra zsebnyílás volt hagyva.

3dik szám. Vitorkalap (decemb. 1786).

4dik szám. De sparterie kalap (aprilis 1787).

vatok műcsornoka, honnan azok a szélkör minden irányába szétküldetnek, s nem egy jámbor férjnek álmatlan éjeket okoznak, kivált midőn a bálványozott oldalborda bal paréé-be készül, — s miután a divatokról akarunk szólni, lássuk csak: — mi történt a múlt században egy francz urhölgy szentélyében (baudoir).

Lénárt, azon kor divatfodrásza s a fejdíszek regényes akademikusa élvezet bennünket a szentély küszöbeig. Kövessük nyomait. Lépünk be ezen gyönyörű rejtekbe, hol az öltözék (toilette) készületei gyáratnak. Itt találkozunk valamelyik ámbrás marquis-el, vagy valamelyik csinos, pézsmaillatu abbé-vel, kik a hajlék bájos istennőjét mutatni jöttek a város botrány-eseményivel. Az udvar kurholtatik, a város gunyoltatik, s a napnak mindkét nemet érdeklő notabilitásai nevelésesekké tétetnek; így a kedvenczhölgyek, a parlament, szépelemék, kedvelt szimmiúvek és a divat-szépség. Az abbé-n s marquis-en kívül találhatunk itt költért, ki olvasván valami bárgyu munkát, jóvendő dicsősége alapját kis versei által reméli megvetni az elszóródott s figyelmetlen ítészség előtt. Az alatt illatos lég körében, fehér finom vászon felöltöbe burkolva ül a hölgy — kinek udvarlására jöttek — tükrére irányzott szemekkel, ezer félheszakasztó beszélgetés közt fejékre vigyáz, melyet Lénárt épen bevégezni készül. Most a nyugretek királynője tanakodik a marquis-el egy fűrt elhelyezése felől s kérdőre veszi az abbé-t: hova illesse a fekete tapasztát. Hiába adja neki zsebórája tudtul, hogy az idő sebesen halad, előtte misem szorgos. Van e valami jobb tenni valója e pillanatban, mint lehetőleg sok ideig élvezni az édes henyeséget, mely

udvariasság s látszatos öltözék közt mülk el? Azonban ne csalódjunk, — midőn a hölgy minket elfogada, öltözéke már három negyedrészen kész volt. A hört szépítő szerek, régen czirogatták hófehér karjait, hajadéka gondosan volt szétbontva, megfésülve, megsimítva s ne féljünk hogy a hajfodorító-vas kellemetlenül fogja szagérzékünket illetni. Komolyan foglalkozott azokkal, melyeket jelenlétünkben elrendezni akart, — el — megigazitott némely hajfodort s némely összegyűrődéseket. Azon ételszakok, melyeket a hölgyek régente öltözékek csinjára, gondatlan felesleges eszmezavarára, szellemi tereferére, tetszelgésre s képtelen módosságra — feláldoztak, leginkább a tizennyolczadik század elenyészett jellemvonása. A máskor nyílt szentély, korunkban általában ovatosan titokteli.

De hagyjuk el a szentélyeket, — futas-

suk végig szemünket a ruhatáron s némely hajdani női ékeken. Lássuk először a mindennapi à la française nőruhát; az elől nyílt, hogy az alszoknyát látni lehessen, mely igen gyakran hasonkalméből való. Hátnál két rőf szélessé-

5dik szám. Felfordított hajó alaku kalap (május 1788).

6dik szám. Felsőpapkakalap (november. 1778).

Háta sima ránczokba szedett. Karmányai csak könyökig érők, összeszorítvák két ólom darabokkal. Ezen ólmos karmányokról hosszú csipke karmantyuk fügnek le, melyek a kart színt befödik. A szegélyzetek, szélfordrok végtelenül változtak. Ha a ruha diszöltöny volt, akkor annak — mint XIV. Lajos korában — tulzott hosszú uszályt adtak. Ez ugyan neveléses, ámde udvari szertartás által lett divattá. Egy időbe a köntösök: nyak, — vállak — és mell körül szerfölött ki voltak vágva. — A Lévíte ruha eleinte házi öltöny volt, fölment a nyakig s lobogva pongyolaul hordatott. Első változtatás lón rajta az öv, mely azt testhez szorítá. — Nem sokára a mell táján kikanyarítottatott, a gallér lehajtatott, s a derék hátulja ránczok által jelöltetett ki; de mivel ezen ránczok vastaggyá tevék, a derekát rövidebbre szabták, szorosabban testhez illették s a ránczokba szedett meznek többi részét a csipők fölött hozakapcsolák. Az eleinte kézfejjig leérő karmányok keskenyek s hajtókéval ellátva voltak, s könyöken felül értek. Ily módon elváltoztatva, a hajdani zsidó Lévi-nemzetség asszonyainak ruhája, a tizennyolczadik század némbereinek öltözte lón. Azonban ezen lévíte-köntös később más alakban quinzvine név alatt fordul elő. Ez ismét hajtékkal összeszorítva, némi változtatással robe en chemise köntös által utánoztatott és 1785-ben divatozott. — La polonaise, XV. Lajos idejében, elől nyílt, jobbra-balra a csipők fölött táglult szét: igen rövid volt s az alszoknya fölött hat ujnnyira függött le, — mindkét oldalról felhajtva levén az alszoknyához tűzetett. A l'anglaise öltöny csak abban különbözött, hogy a derék három varrása lefelé jobban köze-

7dik szám. La loge de l'Opera (1788).

ledett egymással. A török-köntös még jobban összebonyolított, — nem egyéb, mint de-rékban polonaise, s diszöltöny volt. —

Hát e rettenet szer, mit eme szegletben látunk, vajon mi lehet?... Az kegyistennők ék-szere nem, oh nem, az valami védőfegyver, vagy harci mellvas lehet!... Ezen rút gépnek neve corps (füzöváll) s a 18. század szép hölgyei beengedék magukat abba börtönözni!!.. Mint fuldoklott abban, az oly gyakran dobogó szivecske!!... Hogyan tudák ők derekuknak természetlő nyert hajlékonyságát ezen merév s barbár találmánnyal átcsereelni?... Azonban a józan ész győzött végre a szokáson, a füzövállak lassankint elhagyattak s helyöket füzettyük foglalák el.

Szemlét tartván az öreg nagyanyók ruhá-tárán, lássunk még néhány hajdani éktelenségeket. Ezek közé tartoztak a rettenetes tág és szerföltt kényelmetlen halhéjas szoknyák, mellyek réz vázból állottak, több rendű czukornád, vagy halhéj-vesszők lévén rájuk alkalmazva, s végig lószőr-himzéssel orgonasip alakba foglalva. Halhéjas szoknyák után következtek fél rőf bőségű szőrszövetből készült bouffantes-ek. Hogy köntöseiket mereven tartani s felűni le-hessen, igen megmérgalt vásznat használtak a hölgyek, melynek neve nyikogása miatt la criarde volt, de aztán lószőr-szövet által pótol-tattak. Jelenleg pedig a szőrszoknyák la crinolin nevet viselnek; csak nincs a nap alatt semmi új!...

Soká nem mulatunk a finom vászonból, vékony fátyol vagy selyemből készült kötényké-nél, csipkével vagy ránczokba szedett hason-zinű selyem szalaggal szegélyezve, most már pillant-sunk a sokféle látyukra, millyenek: az esős idők igényelte fölczipők (galoche), papucsok a szentélyekbeli szőnyegekbeni járásra, kínai fa-czipők, mindenféle magasságu piros sarkak, s bámuljuk azon hosszú orru és szűk, arannyal és gyémantokkal kivarrott czipőket, mellyek 1778. évben divatoztak. —

A fejékekről.

XV. Lajos idejében az udvari s városi nők fejöket fekete kelméből készült csuklyába burkolák, mellyet fel s lehajtani lehetett mint a kocsifedelet. Ezen fejék a francz-nőknél épen a lett, mi spanyol nőknél a köpenyke. A caleche nevű kocsifedél alakú kalapok koros hölgyekhez illettek, kik köszvényeiket nem ovhatták eléggé a léghuzam ellen; azonban szomorú fejdísz képzettek fiatal személyekre nézve, mellyel borzasztolag éktelenítették el. —

Mindenek előtt a 18-dik század vége azon idő, melyben a női fejék, az öltözék ezen koronája figyelmet igényel csodálatos fejlődése miatt. Tekintvén az akkori festményeket s arczképeket, a folyvásti újítások közt állandó fővege-alakot veszünk észre: köz rendű nő számára a gömbölyű főkötőt; polgárnők számára a dúzos főkötőt, körülvéve hajtékolatokat képző szalag-gal, nyakszirtig lefüggő két csikkal s a hálánté-kok körül karéjba menő hajfodor-szegélyzettel. Ezen hajfodorok eleinte igen hosszúk voltak s vassodronnyal szilárdítottak, de később megrövidítették. Az özvegyek sok ideig hűk maradtak ezen fővegekhez. 1771 év tájban a fejékek magasra kezdtek emelkedni; 1772 ezen magas fejdíszeknek dalzene páholyok alakja volt; — 1773 az üstökös csillag alakúak jöttek divatba; 1774 év híres lett két új coiffure à la qu'es aco és pouf au sentiment ne-vű fejék által; ezekből származtak pouf à la reine, à la Junon, en parc anglais, en parterre galant, en moulin à vent, vagy en chiens couchants, mellyeknek szerkezete ép oly neveltséges volt, mint leírása unalmas lenne.

1775 a fővegek folyvást magasabbak lették. Febr. 17kén 1776 a királynőnek Orleans hgnó által adott táncvizalomban, oly magas tollbok-rétája volt, hogy azt fejről lekellett venni, hogy kocsijába léphessen s újra föltenni, midőn abból kiszállott. — 1775 év előtt a hajzat rendezése

asszonyoknál úgy volt alkalmazva, hogy magas fejdísz alatt előre fektetett, s a homlok fölött csúcsot képezett, mely phisionomie-nek nevezetett. A nagy s elválasztott hajfodoroknak attention nevek volt. 1778ban jelent meg a hériisson (süldiszón) új igazítása a hajzatnak. Képzeljék olvasónöim ezen állatot az össze vissza fodorított hajak által képezve s a borzasztó kuszmálást, egy rajta kerekdeden áthúzott szalag által támogatva. A süldiszón nem sokára módosítatott s később fél süldiszóná változtatott. Ezen emelet és hajzat ékítve volt virágokkal, füzé-rekkel, patyolat, gyöngy, szalag, csipke, rojt és tolbokrétákkal. Az egész készület legalább két láb magas volt. —

Ezen óriási hajdísz már a 15. században is divatos volt, s d'hennin-nek nevezetett. De az asszonyok csigakint tőnek, mellyek ha zajt hallanak, visszavonulva húzzák be csápjaikat; azonban mihelyt a zaj megszűnt, ismét fölemelik azokat. A 17dik század vége felé újra föltámadtak az óriási fejdíszek fontanges név alatt, több emeletű musselin és vassodrony által támogatva épülének. Hála a divat álhatlanságának, ezen sajtáságos gulák lesüllyedtek hirtelen 1701ben, s az udvar és város csak azért mon-dottak le róluk, hogy 1771 felé újra divatba ve-gyék azokat. Ezen időtől fogva 1778ig folyvást növekedésben volt az emelkedés, melyben a fejdísz magassága oly fokra hágott, hogy az ábráz-at a helyett hogy a testen felül legyen, annak fele táján kuporogni látszatott. —

Az óriási fejdísznek Mária Antoniette királynő lebetegedése, ki föllábadása után felfésült tarkóhaját simán viselte. A polgárnők buta tetsz-vágya, utánozta az udvari hölgyek önző tetsz-vágyát s a királynő hajzatviseleséből coiffure à l'enfant név alatt új divatot csináltak, melly az 1780dik nyárszakon a les poufs, les qu'es aco, à la Flore, à l'Eurydice, à la Jean-nott hajdíszeket kiszorította. De vége nem lenne, ha a minden évben változó fejdísz-divatokat akarnók előszámlálni. Csak némelylek neveik álljanak itt, p. o.: aux plaisirs des dames, a Purgence, à la parasseuse, à la fanfan, à la merluce, à la marmotte, à la débâde, aux cerises, aux navets, bonnet artissè, bonnets aux grandes pretensions, au bandeau d'amour, à la Carmélite, au lever de la reine, bonnet à la vestale, à la novice de cythere, ou à la prêtress de Venus. Midőn a királynő egykor majorosnő öltözékben falura rándult aludt tejet enni, az udvaroneznők azonnal egy új hajékdívatot koholtak à la lait-tiere és à la paysanne de cour nevezett alatt. Végre egy szép napon, mintha a divat ki-faradt volna eszelős találmányai számára új ne-veket teremteni, névtelen czim alatt viseltek fejkötőket. —

1776dik év felé láttuk a divatnak tulcsa-pongó gula magasságu fejdíszek iránti kegyel-tét, tíz évvel később, ő bohósága más értelem-ben gyakorlotta magát. Az 1786 év végén a ka-lapok s főkötők képzelhetlen terjedelműek vol-tak, ezen divat szinte több évig tartotta fönn magát. A kalapok dúzos kelméből készült kúp-tetős napernyőhöz hasonlítottak, viseltek szinte vitorlás kalapot, melynek szélei földel formán ereszkedtek le a fej körül, alakuk igen terje-delmes s tekintetők szerföltt kellemetlen volt. (2. és 3. sz.). Ezen mesés gép alá egy némbéri főveget kreppből, vagy reggeli pongyola fejkötőt dugtak.

Az általunk megvizsgált XVIIIdik század ne-veltséges divatmezéjén az aratás oly bőséges, hogy mi abban csak kalászokat böngészhetünk; meg-lehet hogy e tárgy körüli szemlénket tovább is folytatjuk, ha magyar hölgyeink ezen ó divato-kat, mint érdekes ritkaságokat, szívesen veendik.

Ábrák magyarázata.

1ső szám (július 1788ban) egy felfordí-tott hajó (bateau renversé) forma kalapot mu-tat. Kalap fölibe tűzött fejrő patyolat lóg le há-tul ágyékig. — 2dik szám (1786) vitorla ka-

lap, alatta reggeli pongyola főkötő. — 3dik szám (december 1786) vitorla kalap, chapeau bonette, szélei rózsaszín atlaczból, megbélelve zöld atlaczsal, alakja igen dúzos patyolatból volt. A czitromsárga posztó felruhának aluazöld szélei voltak, gallérja s czifrasága hajosokét utánzá à la mariniere) — gyöngyház gombjain közepén egy kis arany kerekítés volt. Ezen felruhák mellett nem viseltek se bundákat, se köpenyeket, ezeket az angolnók — kiktől az említett divat kölcsönözött, nem ismerték. — 4dik szám (aprilis 1787). De sparterie kalap. Felruhának két galléra volt, a felálló rózsaszín, a lehajtott pedig felruha színéhez hasonló lévén; a karmá-nyok hajósokéhoz hasonlítottak; az arany és se-lyem csukorok, gombok mellé voltak varva, a felruha két szárnyának egybecsatolása végett. Kis rózsaszín mellényke, fejrő szoknya s bő nyakfodor. Keztyük czinkefark színűk. — 5dik szám (május 1788), felfordított hajót ké-pező kalap. Szélei fejrő tafotából, rózsaszínűvel bélelve; a kalap hátulsó része igen vékony al-mazöld selyemkelméből, elől fölékítve rózsaszínre festett s ezüst füstel behintett kakastol-lakból készült bokrétával; a hajak hátul lebo-csátva. Bő patyolat nyakfodor, melly elől igen nagy csomót képezett. Felruha fejrő pekínből, beszegve karmazsin és zöld tafotával; karmá-nyok, hajtókák almazöldek; a szoknya fejrő selyem rojtokkal beszegve; czipők karmazsin pekínből. — 6dik szám (november. 1787), fél sipkakalap; szélei csizsárga tafotából lévén, körül beszegve volt fekete selyemcsipkével, ékít-ve pedig piros és kék kakastol bokrétával. Ha-jak hátul lebocsátva. Felöltő ibolyaszín pekínből, a karmányok patyolat kézbodrokkal beszegve; derék almazöld kelméből, összefoglalva széles övvel, mellyen elől gyémánt csat volt. Szoknya fejrő muselimből. Hosszú almazöld keztyük. — 7dik szám (1778) la loge de l'Opera nevű kalap. — 8dik szám (august. 1787), à la tarare kalap, almazöld tafotából, hátulja 9 uj magas, elől tolbokrétával és csizfarkszinű, lajtortja ala-ka összehajtogatott szalaggal ékítve. A félfelruha tafotából ibolyaszínű csikkokkal. Szoknya fejrő tafotából. Két zsebóra. — 9dik szám (1789) tur-bánsipka tafotából, fölfelé menő fejrő patyo-lat övezettel, tetején 4 fejrő toll. Hajak hátul lebocsátva s aczélcattal összefoglalva. Caraco felruha kék pekínből, hosszú karmányokkal, föl-czifrázva biborszínű kelmével. Szoknya finom fe-jér vászonból. Patyolat nyakkendő, kék selyem-mel beszegve, a vége hátón igen lefügg. — 10dik szám (1789), félgyász, szines öltözékkel. A soufflet kalap (fuvó alaku kalap) fejrő tafotá-ból, közepén befoglalva fekete szalaggal.

S-t fő-gy.

Országgyűlési hírek.

Pozson febr. 14—20. 1848.

* * (Táncz és vigalom) van nálunk mindenütt; — merre a szem tekint és meddig a hallás elterjed, vigadókat és zajt talál itt és ott. — Az országgyűlési hölgyek tánczestélyeit, és az egyesült országgyűlési tagok vigalmait első helyen kell említenünk. Amazok minden csütörtökön a lövészteremben, emezek minden szombat a primási palota fényes terében tartatnak. Ki azt hiszi, hogy a magyar főurak szegények, az jöjjön e gazdagság és pompában ragyogó körök vendégei közé, és látni fogja, hogy nem. Láttatok e már hölgyet, ki midőn a tánczestélyről haza ment, sírva szakítá le a koszorúját fejről, és hánnya szét magáról ékszerait fuldokló zokogás közt? En egy ily jelenetnek voltam a napokban véletlen tanúja. És a jelenet egész lázadásba hozta véretem. Ijedve kiáltottam: az istenért nagysád mi baja történt, szerenestlenség vagy váratlan fájdalom érhető tán?... Oh nem, oh nem, zokogá a szánakozáso-mat teljes mértékben fölindított szép hölgy, — kinek bájos arczvonalmait a dúló fájdalom még százszor érdekesebbékké tevő, — s komornája karjai közé hanyatlott, ki urnője ily természe-

tét ismerve élet már előre készen tartá a bekövetkezendő ájulás fölfogására. En pedig elmékedni kezdék magamban, s találgatám, vajjon a kedvelt ifju másnak courizált e, vagy tán megsem jelent s ez oka az iszonyú keserűségnek; — midőn bánatos nagysám hirtelen magához tért, s szenvedő arcán a harag vonásai foglaltak helyet. „Oh, oh, oh... csak képzelje ön — tördelte boszújában a hangokat — y Pepinek szebb koszorúja volt mint az enyém, s az én karomon csak két, az övén három arany percz volt. Oh... oh, csak képzelje ön, quel malheur! „Ahhhh!... (—accompagnioroztam a szép nagysáskának —) cela est désolant, terrible!... és kendőmet számra tartva zokogtam vele együtt: oh, oh, quel malheur... na hiszen várj rá te — y Pepi! —

** (A villanytelegraphról) mily furcsa fogalmak vannak némely embereknek, tapasztalám a minap, midőn az országgyűlési teremben kerületi ülésen voltunk, honnan déli 12 órakor vegyes ülésre valának átmenendők a kk. és rr. a főrendi táblához; a gyűlés elején azonban egy czédulát kap a kerületi elnök, melynél fogva jelentést tesz, hogy a nádor ő fensége csak most érkezvén meg; vegyes ülést nem fog ma tartani: „De hát hogy érkezhetett reggeltől mostanig oly hamar Bécsből ide? —“ kérdé hátam megett egy halgató: „„Hát a telegraphon““ — felelé neki nagyfontosságú képpel egy másik. —

** (Az országgyűlési ifjuság) folyvást járja a körben adatni szokott francia lezckéket. Oktatójuk Virág Gusztáv. Vasárnap esténként pedig rendszeren tartatnak a szavalások és felolvasások, melyekben leginkább szerepel Lauka Gusztáv, kinek költeményei iránt nagy előszeretettel mutat az ifjuság, s kedveli főleg azon sajátos modort, mely Lauka ur előadását jellemzi. Véleményünk szerint azonban, minthogy különben is az ifjuságnak egyedüli célja az önképzés és mivelődés: igen helyes volna ha e felolvasások ne csak mulattató, de komolyabb tárgyakra is kiterjednének, s e tekintetben különösen helyeseljük Gaizágo Sali Bánk ur választását, ki a közelebbi mult vasárnap Duport egyik remek beszédét szavalá el, a Szalay László által kiadott „Szónokok könyvéből.“ Nem lehet továbbá sajnálva nem említnünk, hogy oly tehetségek mint Székely és Szarvady, oly ritkán állanak föl jeles elméműveikkel, s annyira elvonják magukat ügyeitől azon egyesületnek, melynek születése körül nekik oly sok érdemök van.

** (A kör) minden hónapban új elnököt választván magának, jelenleg a Székely által önként elhagyott székben Karsa János abauji fiú, több tekintetes nemes vármegyék reménybeli táblabírája, ki maga a megfestesült nemzetiség, ki azt szeretné, hogy kedveért a nap is szakált és hajszót növesztene vénségére, s még a csillagok is sarkantyús csizmában járnának föl s alá a tejuton. — Eltesse az Isten!

** (Egy levél) akadt történetesen a minap kezünkbe, melyet Erdélyben irtak, s következőleg volt czimezve: A római Szent Birodalombeli méltosgos Széki groff... y D... ur Eő Nagycsága érdemet szakátságának női alázatos tisztelettel. Kádár Jánosnak. magyarországon. — Ebből kettő a tanulság: egyik, hogy Erdélyben a nők példás alázattal viselkednek férjeik iránt; másik, hogy az már aztán posta a talpán, ki el tudja határozni, hogy egy így czimzett levelet, mi irányban indítson a világnak.

** (Az árviztől) nagyon félünk. Éjjelenként ágyú dörgések ébresztgetnek bennünket, figyelmeztetve hogy a lehető szerencsétlenség esetére készen legyünk. Az utcák elvannak látva mentő csolnakokkal, a csónakokban evezők nyujtókodnak, és álmos hajósok szunyókálnak, kik remegve, akarám mondani ásitozva várják a veszedelmet, melynek bekövetkezésével szolgálatakat ajánlanak; de melynek bekövetkezésétől Isten ótalmazzon bennünket!

** (A Duna áradás) félelmes rettegésben tartja Poson lakosait. A szorongatás és aggodalom legmagasabb fokra hágott a mult vasár-

nap éjjelen, midőn az árkan már tulesapott víz magassága meghaladta a húsz lábat, a lapályosabb tereket a város alsó részén elborítá, s a Duna felőli némely utcákra szinte becsapott. A viznek minden újnyi emelkedésénél egy ágyú dördült el a várban, és rázkódtatott meg bennünket. És midőn éjjel tájban fölnyitók ablakunkat, egy rémitően szép látvány mutatkozott előttünk. A szomszéd házak ablakai mind kivalának világítva, s tőlök kísérteties fényben ragyogott az utcát elborító víz, melynek felü etén az ablakokban könyöklők árnyéka félelem gerjesztően lebegett, mintha a vízbe fülök tetemei volnának. Olykor egyegy csónak jelent meg s vonult át ablakunk előtt fáklyákkal (a Lőrincz utcán), és szállította az embereket más utcákra. Elhagytuk végre szobánkat mi is, s egy katonákkal tölt lakikban eveztünk végig a Dunapart hosszában, hogy egész nagyságában bámúlhassuk a földagadt folyam rohanását. Mellre eresztett fovel s kegyes elmékedések között tértünk ismét haza felé, midőn egyszer istentelen musika hangok és nem kimélt torkok rikoltása ütötte meg fülünket; és mi haragos képet vágva fölháborodott lélekkel s nagy dörmögéssel lépdelénk föl. —

** (A redoute) lépcsőzetén a tánczterem ajtajáig. Igen is, mert az istentelen zenehang és kurjongatás innen szállott alá fülünkbe. És ki hinné?... A közveszély cme borzalmas óráiban a legvigabb zajongás közben mulatott itt a fiatalság, melynek egy német poeta mondja valahol: Jüngling tanze, wenn du tanzest, Jüngling so gefallst du mir! Eszünk megállott egy percze, kezeit zsebre dugta, s hátat kaponyánkának támasztva, elkezdett philosophálni a fölött: vajjon melyik okosabb? az-e ki végig búsítja, vagy a ki keresztül tánczolja a világot? s az érzelmű tehetségek többsége ez utolsó mellé szavazván, a majoritás iránti tiszteletből egész neki szánással vetették fél vállra a téli kabátot, s a gondtalan fiatalság közé keveredve, átázott tengerlépő cipőinkben úgy meg raktunk a csárdást, hogy jobban sem kellett. Virradatkor azonban félve gondoltunk ismét a Lőrincz utcára, s eszünkbe jutott hogy tán azóta szállásunkat fölis vette.

** (A víz.) De örömmel vettük észre, hogy a velencei kis tájkép elmúlt, s a Duna reggelre 10 lábnyit szállott alá. Azóta ismét teljes bátorságban vagyunk. A jég már mind elment; a gőzösök tegnapelőtt (18kán) megkezdtek járásukat, s néhány nap óta szép meleg tavaszi időnk jár, csak olykor van egy kis olvasztó, és száraztó déli szelünk. —

** (A városi rendőrség) oly dicséretesen teljesíti kötelességeit, mikép teljes lehetetlen magunkat megtartóztatni, hogy ezért ezenel nyilvánosan meg ne dicsérjük. Kissé furcsa ugyan, hogy már oda jutottunk, miszerint még azt is dicsérni kell, ki csak a kötelességét teljesíti. De hiába; — olyan időket élünk, midőn egy kis separtetés, sár és hó eltakarítása, szóval az utcák tisztán tartása oly feltűnő érények közé tartozik, melyért maholnap muzeumba rakjuk az illetőket, és mint csudákat spiritusban fogjuk őket mutogatni az utókoroknak. Azért tehát újra is: éljen a szorgalmas városi rendőrség.

** (Az országgyűlési ifjuság) egy nem annyira nagyszerű, mint nemzeties szellemű tánczvigalmat rendezni még e hó folytán, de biz az úgy látszik már összement. Sok, nagyon sok kő állott az utba mit le kellett volna rontani, s melyek lerontására bár épen nem lesz vala szükség herkulesi erőre, a vállalkozóknak mindazáltal nem volt kedvök velök megküzdeni. — Tehát jó éjszakát és boldog felviradást kívánunk!

** (Karsa János) urtól pedig, az országgyűlési ifjuság igen tisztelt elnökétől, — kit akaratum ellen sértettünk meg, fölebbi s korábbi jelentésünkben őt csak reménybeli táblabírónak nevezvén, — ezennel engedelmet kérve, hibánkat azzal újjuk helyre, hogy imitt ünneplésen adjuk tudtára mindazoknak a kiknek illik, mikép a fentisztelt ur Zemplén megyének már valóságos táblabírája. Eltesse az ur Isten! —

** (Nádor ő fensége) még a farsangon négy tánczvigalmat szándékozik adni a magas aristocratiának. Az első ma — Február 20. — fog tartatni ő fensége szállásán, a herczeg Grassalkovich-palotájában. A főrangú hölgyek részéről roppant előkészületek tettek az öltözékek szokatlan pompávali kiállítására, s kinek csak tehetségében állott, bizonyosan nem mulasztotta el a mai estén a lehető legnagyobb fényben tűnni fel. — Majd ha a farsang el mulik az eddigelő már kezünk közt lévő, s még megkerítendő adatok nyomán egy egy számítás fogunk tenni, melyből hanemis a legnagyobb pontossággal, legalább hozzávetőleg kitünjek, menyi kincset tánczoltak el egy télen, e boldog hazának egy városában, melynek környékén már két évben ehel hullott el a nyomorú nép. A számítás eredményét tudnunk, azt hisszük nem lesz érdektelen.

** (Az ügyvédreform) után ohajtunk egy keserves okkal ismét több van. Poson illyenkor központja mindenféle gyűlevész népnek, következőleg tömérdek nálunk a kéregetők száma is. Egyik kezétől mig meg sem hült a kilincs, már másik teszi rá tenyerét; hogy ez emberek közt kapakasza kerülő kaputosok vannak, nem oly felöltő újdonság, de hogy midőn egy ily fechtelő ajtónkon beüti fejét, s az első szava az hogy ő hites ügyvéd, ez iszonyú érzést költ fel keblünkben. Hát oda jutottunk-e már, oda jutott-e már az ügyvédi osztály, hogy tagjai, diplomával kezökben koldúlni járjanak a széles világon? — Jöjjön el őh ügyvéd reform a te országod minél előbb, és álj elő te száz aranyos reformterv, add vissza nekünk az illő tekintet és becsületesség fényét, melyet az idő és saját kebelünkbeliek lekoptattak nevünkről, hogy ne kellenék még tovább pirulnunk azon czimért, mely hajdan oly tiszteltetésben részesült, s melynek viselői különben oly fontos tényezők volnának az álladalom életében. □

Fővárosi posta.

Pest, Feb. 18kán 1848.

Midőn e sorokat írjuk, még rettegésben tartja fővárosunk lakosai egy részét a folyvást áradó Duna. Egy hét előtt tavaszi meleg napok állván be, a hó csak nem egészen elolvadt, s a Duna szemlátomást kezdett áradni. Vasárnap (13kán) délután a jég elindult, és pedig oly dúlást okozva hajóknak, talpakban és dereglyékben, mint eddig talán még soha. Azonban a víz nem akart apadni, úgy hogy most a meder alig képes azt magába foglalni. Nem is volna csoda, ha azon borzasztó jelenetek, melyek tíz év előtt oly remítő csapásint nehezültek a fővárosra, ismét megújulnának. Mert vajjon mi történt ama szigorú lezcke óta tíz hosszú év alatt a város biztosítására? Felelet semmi. Minek is volna akkor az isteni gondviselés, ha mindenről magunknak kellene gondoskodni. Ha teremtett bennünket az ur Isten, viselje gondunkat; neki úgy is jobb módja van benne mint Szigligeti Bandija mondja a Csikósbán. És a gondviselés csakugyan pontosan is látszik eljárni a rá bízott kötelességben. Mert már harmad napja, hogy ismét hidegebb idő állván be a hó megszünt olvadni, és Pestet csupán ez mentette meg árviztől. Bizzuk tehát csak reá jövőre is ügyünket, hiszen olly édesen esik nyugodni. Némely alantabb fekvő utcákba be is ütött a víz, de csak igen kis mértékben; és miután a csatornák elzárattak, reméljük, ha csak a víz a partok közt elfér, nem tekint be többé a városba látogatóul. — Vidéki hírek szerint Poson egy része is megfűrdött, nem árt neki, ugyis van ott mit mosni, továbbá Esztergom, Ráczevi, Tétény még most is vízben állanak.

Irodalmi újdonságok: Megjelentek a következő munkák: 1) Nemzeti encyclopaedia 5dik füzet. — 2) Szokolaytól Büntető jogtan 2dik része. — 3) Jászaytól A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után 5dik füzet.

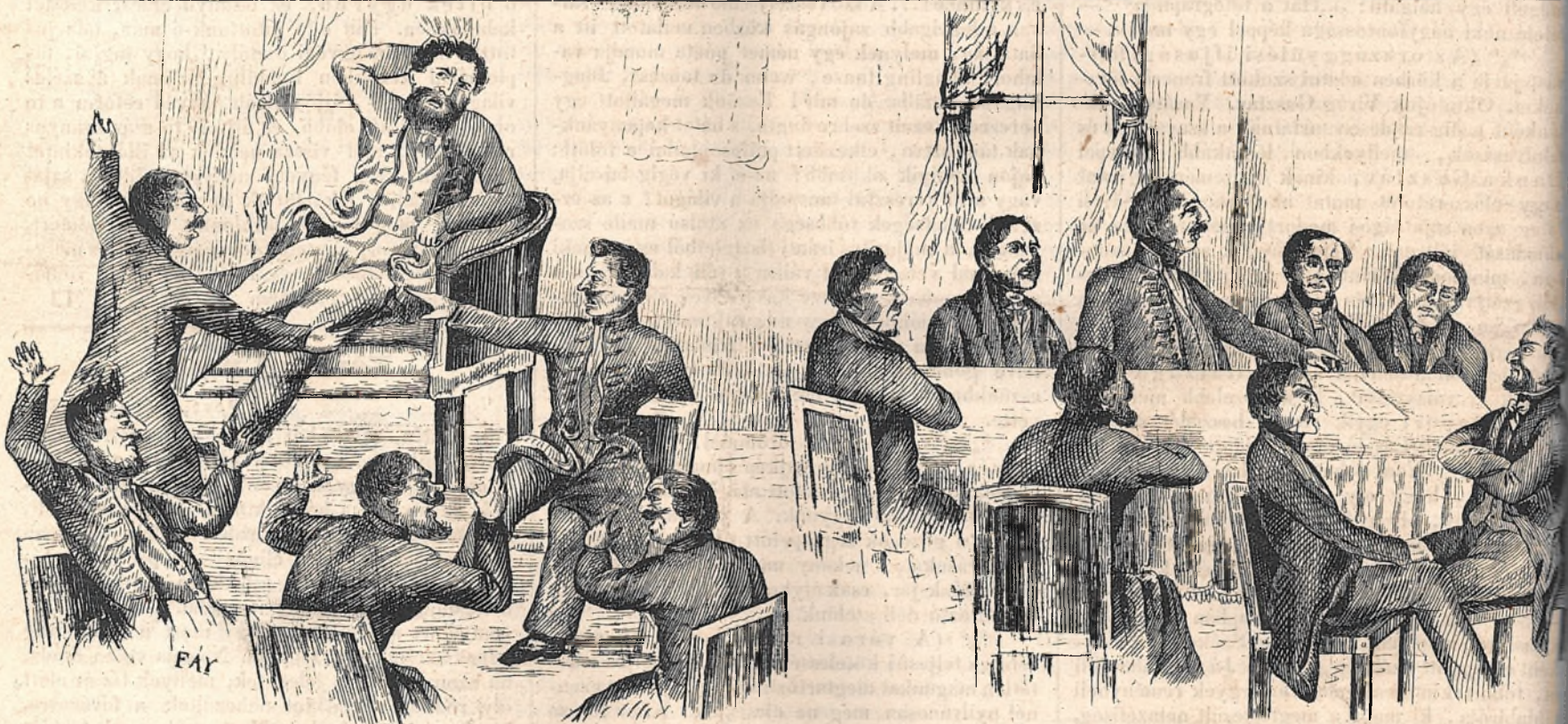
10dik szám Félgyász: a soufflet kalap (1789).

8dik szám. Á la Tarare (august. 1787).

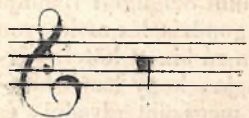
9dik szám. Turbánsipka (1789).

Mit ér az nekem, ha ily lárma s egytelenség van köztelek, hisz így semmire sem megyünk.

Csend és megfontolás, legjobb az engedelmesség.

5. Képtalány. (Szójárás.)

6

-t + s

666666

í

a + é → etre

Megoldása a 4. szám alatt képtalánynak: Nagyt izik a házaért.